

Omgevingsdienst Midden-Holland

MILIEUKUNDIGE ONDERBOUWING ECOLOGIE

‘BENTWOUD WADDINXVEEN’

Provincie Zuid-Holland
Gemeente Alphen aan den Rijn en Gemeente Waddinxveen

Productnummer	2015004861 i.r.t. projectnr. 2014173246 (Opstellen Milieukundig Advies Afronden Bentwoud Waddinxveen) en projectnr. 2014173711 (Milieu Quick Scan Verbreding berm Hoogeveenseweg te Boskoop / Waddinxveen).
Omschrijving	Milieukundige onderbouwing 'Bentwoud Waddinxveen'
Status	Definitief
Datum	28 januari 2015
Opdrachtgever	Provincie Zuid-Holland i.s.w.m. Gemeente Alphen aan den Rijn en Gemeente Waddinxveen
Opgesteld door	V.J. Wisgerhof
Dit rapport is op basis van de ten tijde van het opstellen geldende wet- en regelgeving opgesteld. Deze wet- en regelgeving is sterk aan verandering onderhevig. Geadviseerd wordt om het rapport tijdig voor het starten van de ruimtelijke procedure te laten controleren op de houdbaarheid.	

SAMENVATTING

Inleiding

De provincie Zuid-Holland is voornemens het parkbos Bentwoud aan te leggen tussen de bebouwde kernen van Boskoop en Zoetermeer. Een deel hiervan is beoogd direct ten westen van de bebouwde kern van Boskoop en Waddinxveen. Hiervoor is een wijziging nodig van het bestemmingsplan 'Waddinxveen Noord West', zoals vastgesteld op 10 april 2013. In dit document wordt getoetst of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is binnen de vigerende natuurwet- en regelgeving.

Gebiedsbescherming

Gezien de lokale aard van de werkzaamheden, de onderlinge afstanden en de ongeschiktheid voor het plangebied voor kwalificerende vogelrichtlijnsoorten, zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, Ecologische Hoofdstructuur en/of belangrijke weidevogelgebieden uitgesloten. Binnen de natuurwet- en regelgeving van beschermde natuurgebieden gelden daarom geen beperkingen die de bestemmingsplanwijzigingen belemmeren.

Soortbescherming

Op basis van verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat kan het voorkomen van de volgende (strikt) beschermde soorten in het plangebied niet worden uitgesloten: kleine modderkruiper (tabel 2), vleermuizen, rugstreeppad, bittervoorn, platte schijfhoren (alle tabel 3) en vogels met vaste verblijfplaatsen (categorie 1-4). Bij de uitvoering en/of het gebruik van het voornemen zijn negatieve effecten op deze soorten niet uitgesloten. Het gaat hierbij om potentiële overtreding van artikel 9 en/of artikel 11 van de Flora- en faunawet. Nader onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk om vast te kunnen of de soorten daadwerkelijk aanwezig zijn, en of een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is.

Wanneer op basis van het nader onderzoek de aanwezigheid van de (strikt) beschermde soorten en in en/of nabij het plangebied blijkt, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk wanneer negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten.

Op basis van recent verleende ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkelingen, en de door de bevoegd gezag opgestelde soortenstandaarden, is het redelijkerwijs aannemelijk dat voor dit voornemen een ontheffing kan worden ontvangen. Daarbij zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk, waarmee negatieve effecten op de (strikt) beschermde soorten worden voorkomen. Het toekomstig te realiseren parkbos Bentwoud ten westen van en in het plangebied biedt ruim voldoende mogelijkheden voor de toepassing van deze maatregelen.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	PLANGEBIED EN BEOOGDE ONTWIKKELING	6
3	FLORA- EN FAUNAWET	11
4	CONCLUSIES	17
5	LITERATUUR	20

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

De provincie Zuid-Holland is voornemens een parkbos aan te leggen tussen de bebouwde kernen van Boskoop en Zoetermeer. Hiervoor is een wijziging nodig van het bestemmingsplan '*Waddinxveen Noord West*', zoals vastgesteld op 10 april 2013. Buiten het kader van betreffende bestemmingswijzigingen '*Bentwoud Waddinxveen*' wordt de berm langs de N455 verbreed, waarvoor een poldersloot (watergang) wordt verplaatst. Deze berm ligt in de gemeente Alphen aan den Rijn, maar de nieuwe watergang wordt in de gemeente Waddinxveen aangelegd. Ecologisch onderzoek in relatie tot betreffende bermverbreding N455 is (gemakshalve) meegenomen in voorliggende milieukundige onderbouwing, maar is geen onderdeel van het bestemmingsplan '*Bentwoud Waddinxveen*'.

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningplicht geldt.

In dit document wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- ♦ Welke natuurwetgeving is van belang?
- ♦ In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- ♦ Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- ♦ Is de beoogde wijziging in het bestemmingsplan redelijkerwijs uitvoerbaar?

De twee voornemens worden in deze toetsing gecombineerd uitgevoerd, vanwege hun onderlinge samenhang. Wanneer bepaalde conclusies uitsluitend opgaan voor één van deze twee voornemens, dan wordt dit expliciet vermeld.

2

PLANGEBIED EN BEOOGDE ONTWIKKELING

2.1 Beschrijving plangebied

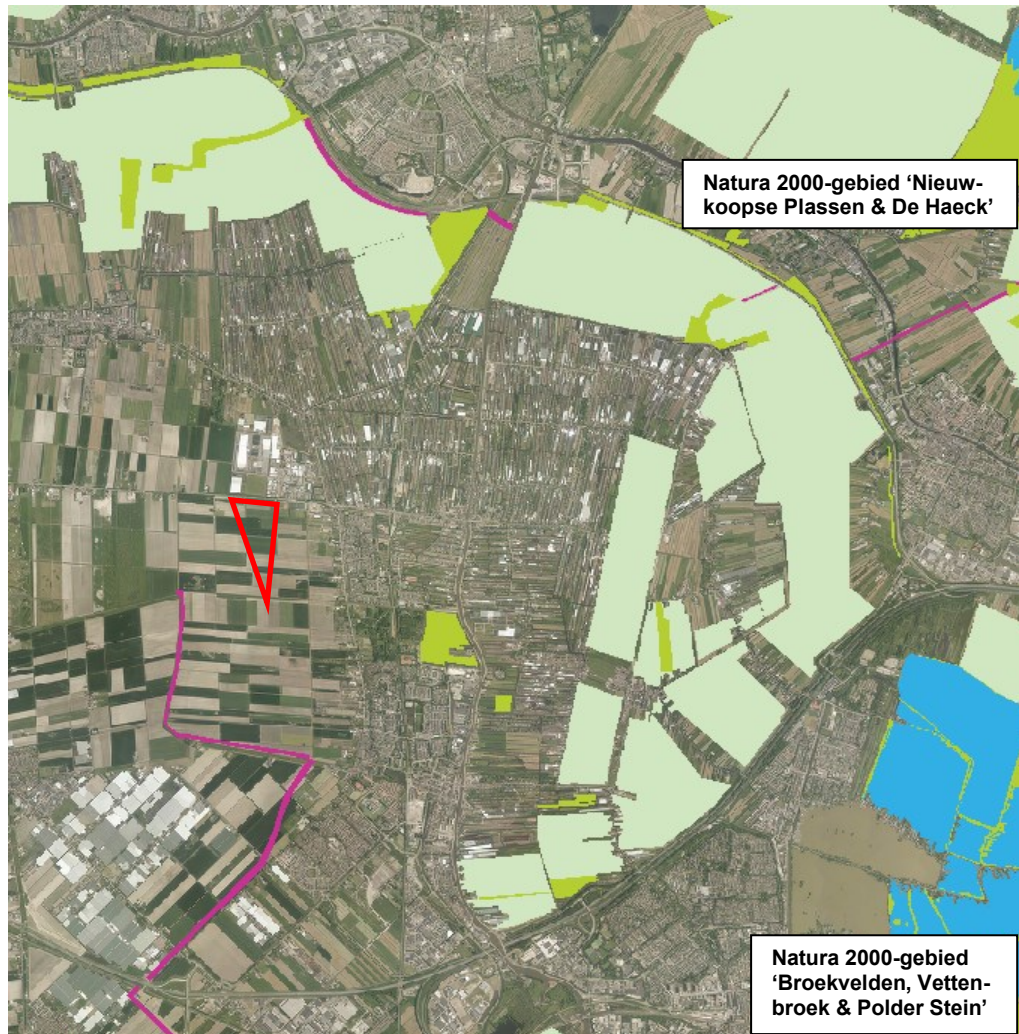
Het plangebied ligt in het agrarisch gebied ten westen van de bebouwde kernen van Boskoop en Waddinxveen (zie figuur 2.2). Dit gebied bestaat voornamelijk uit akkers (zie figuur 2.1). Het plangebied wordt doorsneden door een complex van poldersloten. De westelijke en zuidelijke grenzen van het plangebied bestaan uit bredere watergangen, respectievelijk de Eerste Tocht en Limiettocht. De Limiettocht heeft een weelderige oevervegetatie, en loopt in oostelijke richting tot in de bebouwde kern van Boskoop.

De noordelijke grens van het plangebied wordt gevormd door de zuidzijde van de bestaande provinciale weg N455 (Hoogeveenseweg). Tussen het akkerland en de berm langs de weg ligt een poldersloot. De gemeentegrens tussen Alphen aan den Rijn en Waddinxveen loopt aan de zuidzijde van deze bestaande poldersloot, zie *Milieu Quick Scan Verbreding berm Hoogeveenseweg te Boskoop / Waddinxveen* (ODMH, projectnr. 2014173711, dd. 28 januari 2015). Net ten noordoosten van het plangebied langs enkele sportvelden staat een bomenrij met onderbegroeiing van struiken.

Figuur 2.1 Impressie van het plangebied, met in de bovenste rij de omgeving van de N455

Op circa 300 tot 450 meter ten oosten van het plangebied staat een lintbebouwing van boerderijen en woningen. Deze vormen de westelijke grens van de woonkern van Boskoop. De westelijke en zuidelijke omgeving van het plangebied zijn ook ingericht als akkerland. Ten noorden van het plangebied ligt de N455, met een bomenrij aan de noordkant. Daarachter ligt een bedrijventerrein.

Figuur 2.2 Ligging van beschermde natuurgebieden nabij het plangebied (globale ligging weergegeven met rode driehoek), zoals de ecologische verbindingzones (roze), EHS-gebieden (groen), belangrijke weidevogelgebieden (licht groen) en Natura 2000-gebieden.

2.2 Voornemen

Het voornemen bestaat uit:

- ♦ Een bestemmingsplanwijziging van de bestemming 'agrarisch' naar bestemming 'specifieke vorm van agrarisch – Bentwoud' en 'specifieke vorm van agrarisch – vrijwaringszone weg' (gemeente Waddinxveen);
- ♦ Verbreden van de zuidelijke wegberm van de N455 in zuidelijke richting (gemeente Alphen aan den Rijn), incl. graven cq. verplaatsen poldersloot (gemeente Waddinxveen) .

Door de ODMH wordt ervan uitgegaan dat de bestemmingsplanwijziging *Bentwoud Waddinxveen* mogelijk maakt dat het gehele akkerland en het daarbinnen gelegen polderlandschap wordt vergraven ten bate van een parkbos met de bestemming 'specifieke vorm van agrarisch – Bentwoud'. Alle overige vegetatie, waaronder een enkele kleine solitaire boom, wordt verwijderd. De sloop van woningen is geen onderdeel van dit plan, aangezien deze afwezig zijn binnen het plangebied. Het deel van het parkbos Bentwoud wat in het plangebied beoogd is, bestaat uit bomen met een geringe hoogte en omvang, struiken en kruidenrijke vegetatie, en wandelpaden en (mogelijk) enkele ontsluitingswegen.

Voor de verbreding van de wegberm is de demping van een watergang nodig. Langs de zuidelijke grens van de te verbreden wegberm wordt een nieuwe watergang aangelegd. Dit voornemen leidt niet tot de kap van bomen of de sloop van woningen aangezien deze daar afwezig zijn.

2.3 Wetgeving

Ter bescherming van natuur en daaraan gekoppelde waarden, geldt een drietal landelijke wetten en beleidsplannen: de Flora- en Faunawet (FF-wet), de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) en de Wro, uitgewerkt in de Nota Ruimte met daarin de Ecologische Hoofdstructuur (hernoemd als Natuurnetwerk Nederland). Daarnaast geldt provinciaal beleid, te weten: Provinciale visie Ruimte en Mobiliteit Zuid-Holland (VRM) en Provinciaal Compensatiebeginsel 2013.

Bij een ruimtelijke ontwikkeling dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of:

- ♦ Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing FF-wet);
- ♦ Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Nb-wet);
- ♦ Er wezenlijke waarden en kenmerken voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aangetast worden.
- ♦ Er sprake is van aantasting van belangrijke weidevogelgebieden.

Indien deze typen effecten niet optreden wordt de ruimtelijke ontwikkeling conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. Indien deze effecten wel optreden gelden verschillende werkwijzen om deze effecten te voorkomen of beheersen.

2.4 Toetsingskaders

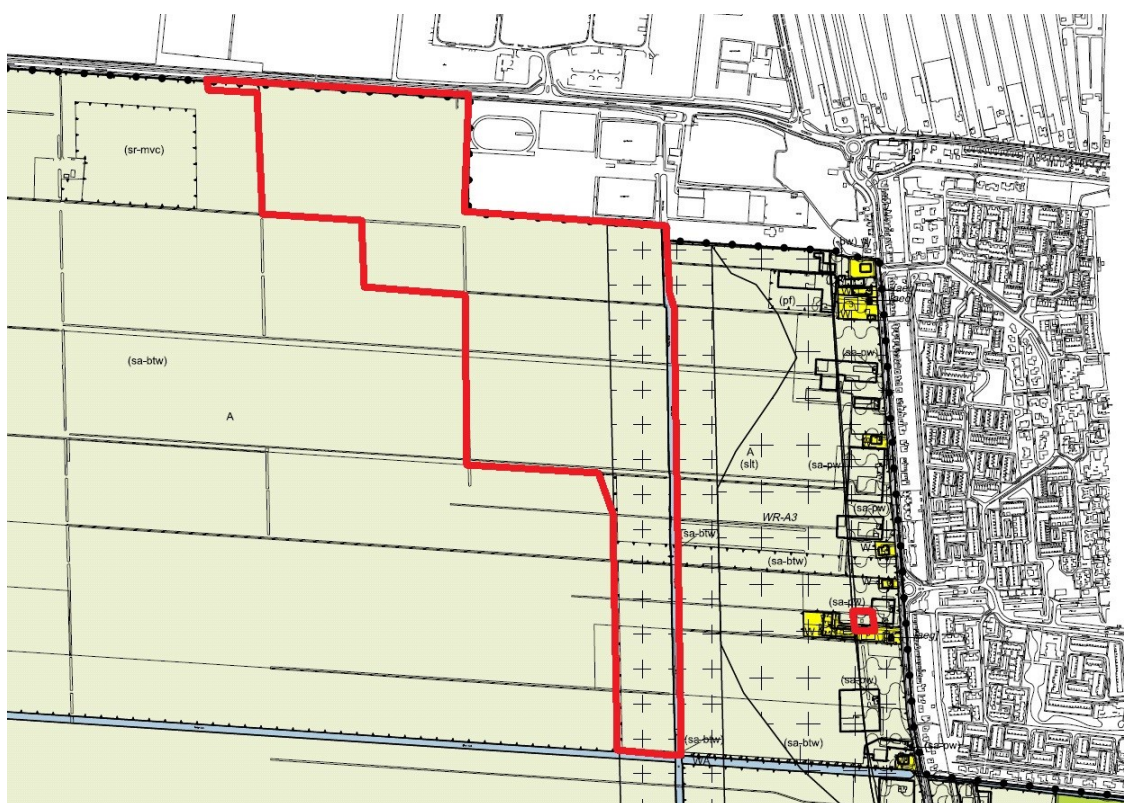
Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt op een afstand van circa 6 kilometer tot het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied 'De Wilck' (Vogelrichtlijngebied) (zie figuur 2.1 en figuur 2.2). Het meest dichtbijgelegen Natura 2000-gebied dat is aangewezen als Habitatrichtlijngebied is 'Nieuwkoopse Plassen & De Heack', en ligt op een afstand van circa 8 kilometer. Van directe aantasting van Natura 2000-gebieden is geen sprake. Het door akkerland gedomineerde plangebied heeft geen functie als foerageergebied voor de kwalificerende vogelsoorten die als (alle wintergasten) zijn aangewezen voor de meest nabij gelegen Vogelrichtlijngebieden (Bureau Waardenburg, 2012). Deze kwalificerende vogelsoorten hebben geen vliegbewegingen tussen rust- en foerageergebieden over het plangebied (Bureau Waardenburg, 2012). Gezien de lokale aard van de werkzaamheden, de onderlinge afstanden en de ongeschiktheid voor het plangebied voor deze soorten of het niet gebruiken van dit gebied (Bureau Waardenburg, 2012), zijn negatieve effecten Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Op een afstand van 1,5 kilometer ten westen van het plangebied ligt het meest dichtbijgelegen deel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie figuur 2.1 en figuur 2.2). Het gaat daarbij om de ecologische verbindingszone tussen het toekomstige parkbos Bentwoud en de groene kern van Zevenhuizen. Het meest dichtbij gelegen belangrijke weidevogelgebied ligt op een afstand van 3 kilometer, en bevindt zich in het zuiden van het Zaans Rietveld.

Binnen de natuurwet- en regelgeving van beschermde natuurgebieden (Natuurbeschermingswet 1998, EHS en belangrijke weidevogelgebieden) zijn geen beperkingen die de bestemmingsplanwijzigingen en/of het verbreden van de wegberm belemmeren.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient altijd de Flora- en faunawet getoetst te worden.

Figuur 2.2 Beoogde bestemmingsplanwijziging, en tevens de begrenzing van het plangebied (rode arcering). De locatie aan de weg Noordeinde in Boskoop is niet meegenomen in deze toetsing (zie paragraaf 2.5)

2.5 Uitgangspunten

Binnen de bestemmingsplanwijziging wordt ook een wijziging meegenomen die betrekking heeft op een opstal binnen de lintbebouwing aan de weg Noordeinde in Boskoop. Als uitgangspunt geldt dat deze wijziging geen ruimtelijke ontwikkeling op deze locatie mogelijk maakt. Deze locatie is daarom niet meegenomen in deze toetsing.

Ook wordt aangenomen dat in het plangebied geen (permanente) verlichting wordt geïnstalleerd waarvan de verlichting tot buiten het plangebied reikt.

Aangenomen wordt verder dat binnen de nieuwe bestemmingen 'specifieke vorm van agrarisch – Bentwoud' en 'specifieke vorm van agrarisch – vrijwaringszone weg' (nog) geen wegen worden aangelegd die effect hebben op de verkeersintensiteit van het omliggende wegennet. Eventuele wegen binnen het plangebied dienen alleen voor de bereikbaarheid van delen van het parkbos.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Algemeen

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- ♦ Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen, omdat deze soorten niet allemaal bij wet beschermd zijn
- ♦ Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- ♦ Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten. Eventuele effecten moeten voorkomen worden of er moet een ontheffing worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang

De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Binnen de Ffw zijn alle broedende vogels en hun broedplaatsen, en de functionele omgeving van de broedplaatsen, beschermd. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving zelfs jaarrond beschermd. Bij de jaarrond beschermde vogelsoorten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van vogelsoorten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Bij de laatste categorie geldt echter dat wanneer ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden’ dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

In de Ffw is tevens een zorgplicht opgenomen die inhoudt dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

3.2 Effectbeoordeling beschermd soorten

3.2.1 Flora

Bij het veldbezoek is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten (Floron, 2011). Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de brede orchis, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren en waterdrieblad voorkomen. Het plangebied bestaat echter uit intensief onderhouden agrarisch land dat niet geschikt is voor deze soorten (Weeda et al., 2003). Ook de oevers van de watergangen zijn intensief onderhouden. De watergangen hebben een eutroof karakter door het agrarisch gebruik van het gebied, wat ongeschikt is voor waterdrieblad. Ook moerasachtige verlandingsfases ontbreken in het plangebied.

Er worden geen beschermde flora in het plangebied verwacht.

3.2.2. Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied ligt buiten het algemene verspreidingsgebied van (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren (Mostert & Willemsen, 2008; Thissen et al., 2009). De meest dichtbij gelegen locatie waar naar verwachting onder andere de waterspitsmuis en/of noordse woelmuis voor (kunnen) komen is het Zaans Rietveld. Deze ligt op circa 3,5 kilometer. De tussen gelegen wegen, bebouwing en kas-sengebied vormen een barrière voor exemplaren van deze verplaatsende grondgebonden zoogdier-soorten. Bovendien vormt het agrarisch gebied geen geschikt habitat voor deze soorten. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied wordt daarom uitgesloten.

3.2.3. Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. De gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn alle strikt beschermde vleermuizen die in de omgeving van Boskoop voor kunnen komen (Mostert & Willemsen, 2008; Dietz et al., 2011). Ook het leefgebied van deze soorten is strikt beschermd en bestaat uit globaal drie verschillende onderdelen; verblijfplaatsen (in gebouwen of bomen), foerageergebied en vliegroutes.

In het plangebied staan geen gebouwen. De enkele bomen in het plangebied zijn vanwege hun geringe omvang en geïsoleerde positie in het akkerland ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen vleermuis. Aantasting van verblijfplaatsen in het plangebied is daarom uitgesloten.

De bomen in de bomenrij bij de sportvelden hebben een diameter van ten minste 50 centimeter. Deze konden niet geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van holten, maar deze kunnen gezien de ouderdom van de bomen niet uitgesloten worden (Kadaster, 1969). Holten in deze bomen zijn geschikt voor de volgende winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen van de volgende vleermuis-soorten:

- ♦ ruige dwergvleermuis (exclusief kraamverblijfplaatsen)
- ♦ rosse vleermuis
- ♦ watervleermuis

De gewone grootoorvleermuis is ook een boombewonende soort, maar heeft verblijfplaatsen in oude bos(schages). Deze ontbreken in en nabij het plangebied.

De watergangen in het plangebied, en in het bijzonder de grotere watergangen zoals de Eerste tocht en Limiettocht, en de bomenrij bij de sportvelden buiten het plangebied, zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

De meeste vleermuizen gebruiken lijnvormige structuren in het landschap als vliegroute, zoals bomenrijen en brede watergangen. In het plangebied zijn dergelijke structuren aanwezig.

Effecten

De uitvoering van de werkzaamheden en het gebruik van het plangebied kan tot vernietiging van vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen leiden, vanwege het dempen van de watergangen in het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten.

Indirecte negatieve effecten op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen langs de sportvelden kunnen optreden door de uitstraling van verlichting tijdens de realisatie- en/of gebruiksfase. Deze negatieve effecten worden uitgesloten op basis van de reële verwachting dat alleen (verlaagde) verlichting wordt gebruikt, die uitsluitend het plangebied beschijnt. Wanneer dat niet mogelijk is kan amberkleurige verlichting worden gebruikt. Vleermuizen zijn nauwelijks gevoelig voor deze verlichting en van aantasting van verblijfplaatsen is dan geen sprake.

3.2.4 Vogels

Het plangebied ligt binnen het algemene verspreidingsgebied van een groot aantal vogelsoorten met vaste verblijfplaatsen. In het plangebied zijn geen bomen en/of bosschages aanwezig die geschikt zijn voor vaste verblijfplaatsen. In de bomenrij bij de sportvelden is een nest aangetroffen dat geschikt is als vaste verblijfplaats voor de volgende vogelsoorten: buizerd, boomvalk, havik, ransuil en sperwer (alle categorie 4) (zie foto 4.1). Deze bomenrij staat direct langs de grens van het plangebied.

Door het ontbreken van bebouwing, broedpalen en/of bosschages (met grote aantallen nesten die een kolonie vormen) binnen en nabij het plangebied, wordt het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van andere vogelsoorten uit categorie 1 tot en met 4 uitgesloten.

De woningen aan Noordeinde liggen op ten minste 300 meter vanaf het plangebied. Deze bebouwing is in potentie geschikt voor gebouwbewonende soorten als huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil. Door de onderlinge afstand tot het plangebied en de ruimte aanwezigheid van alternatief leefgebied in de omgeving, worden negatieve effecten door het voornemen op deze soorten uitgesloten.

Figuur 3.1 Potentiële vaste verblijfplaats van vogel bij sportvelden nabij het plangebied

Het plangebied ligt buiten het algemene verspreidingsgebied van categorie 5-vogelsoorten die op de Rode Lijst staan, en waarvan de aantalsontwikkeling over het afgelopen decennium een significant negatieve trend heeft, met uitzondering van de grauwe vliegenvanger. Voor de overige categorie 5-soorten zijn geen specifieke zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden aan te voeren waardoor jaarronde bescherming nodig zou zijn. Nestlocaties van deze soorten genieten daarom geen jaarronde bescherming. Deze soorten worden in het vervolg van het rapport benoemd als 'algemene broedvogels'.

Het plangebied ligt op de rand van het algemene verspreidingsgebied van de grauwe vliegenvanger. Alleen de bomenrij aan bij de sportvelden (net buiten het plangebied) biedt in geringe mate geschikt habitat voor deze soort. Slechts enkele van deze bomen hebben een leeftijd met daaraan gerelateerde omvang dat deze geschikt habitat bieden voor de grauwe vliegenvanger (Kadaster, 1969). Omdat optimaal habitat voor deze soort ontbreekt, en de aantallen grauwe vliegenvangers in de omgeving gering zijn, wordt het voorkomen van deze soort binnen en nabij het plangebied uitgesloten.

De oevers en watergangen van het plangebied zijn geschikte broedlocaties voor algemene vogelsoorten. In de bomenrij aan de noordkant van de N455 zijn eksternesten waargenomen, en ook de bomenrij langs de sportvelden is geschikt als broedlocatie.

Effecten

Het voornemen kan leiden tot de aantasting van potentiële vaste verblijfplaatsen van vogels. De bomen blijven bij het voornemen gehandhaafd, maar indirecte effecten zijn niet uitgesloten. De uitvoering van de werkzaamheden en de aanwezigheid van recreanten (beweging van personen en/of voertuigen) direct langs de bomenrij met het nest dienen gezien te worden als een verstorend effect (Krijgsveld et al., 2008; RVO, 2014f). Dit houdt een overtreding van artikel 11 in van de Ffw. Nader onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of dit nest daadwerkelijk in gebruik is als vaste verblijfplaats.

Alle werkzaamheden en daarmee gepaard gaande effecten dienen gezien te worden als een voor alle vogels versturende activiteit. Negatieve effecten tijdens de broedperiode zijn daarom niet uit te sluiten op broedende vogels binnen en nabij het plangebied. Ook buiten deze periode kunnen vogels tot broeden komen. De werkzaamheden dienen daarom buiten de vogelbroedperiode te worden uitgevoerd. De broedperiode van algemene broedvogels loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Wanneer dit niet mogelijk is dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen gestart te worden, en/of zijn broedvogelwerende maatregelen noodzakelijk.

3.2.5 Reptielen en amfibieën

Diverse reptielen en amfibieën zijn in de Ffw beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens van deze soortgroepen komen in de omgeving van het plangebied de rugstreeppad en ringslang voor (beide tabel 3-soorten) (Brekelmans et al., 2007; Herder et al., 2010; Creemers & Van Delft, 2009; Gouwe Koerier, 2014; Oranjewoud, 2007). Het voorkomen van overige (strikt) beschermde reptielen en amfibieën wordt op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten.

De rugstreeppad is voor zijn voortplanting afhankelijk van de aanwezigheid van ondiepe oeverdelen die betrekkelijk snel opwarmen. Het plangebied bevat lokaal geschikt habitat voor deze soort (Creemers & Van Delft, 2009). Het gaat daarbij om de flauw aflopende oevers langs de Eerste Tocht en de Limiettocht, en de smallere sloten die hier haaks op staan. De sloot langs de N455 is hiervoor ongeschikt, vanwege het overschaduwen door overbegroeiing. Geschikt winterrusthabitat kan gevonden worden in de droge oeverdelen, en in het bijzonder in de onderbegroeiing van de bomenrij bij het sportpark en de achtertuinen en Gouwebos in Boskoop. Bovendien kan bij de realisatie van de weg geschikt voortplantingshabitat ontstaan in de vorm van ondieptes die gevuld raken met water. Geschikt (winter)rusthabitat kan gevormd worden door stapels bouwmaterialen en/of verdraagbaar zand.

Het voorkomen van de ringslang is gebonden aan waterrijke habitats grenzend aan ruige vegetaties (Creemers & Van Delft, 2009). In de omgeving van het plangebied houden populaties van de ringslang ook stand tussen de kwekerijen ten oosten van de Gouwe. Het door akkerland gedomineerde plangebied kan daarom ook fungeren als leefgebied. Ruige vegetaties, zoals rietlanden, zijn in het plangebied en omgeving niet aangetroffen. Ook de onderbegroeiing van de bomenrij bij het sportpark is hiervoor niet geschikt. Deze bomenrij grenst direct aan de sportvelden, waardoor geen sprake is van een rustige omgeving. Alleen aan de zuidkant van dit terrein ligt een watergang, maar de oevers bestaan uit intensief onderhouden grasland. Het voorkomen van vaste verblijfplaatsen van de ringslang wordt uitgesloten.

Effecten

De uitvoering van het voornemen kan leiden tot vernietiging van verblijfplaatsen van de rugstreeppad. Dit houdt een overtreding van artikel 11 van de Ffw in. Wanneer bij de werkzaamheden ook exemplaren van deze soorten fysiek aangetast worden, is er ook sprake van overtreding van artikel 9 van de Ffw. Dit kan ook gebeuren wanneer rugstreeppadden het plangebied tijdens de realisatiefase koloniseren. Nader onderzoek naar deze soort is noodzakelijk om het voorkomen van deze soorten te kunnen vast stellen of uit te kunnen sluiten.

Effecten op het leefgebied van de ringslang worden uitgesloten, omdat voldoende alternatief leefgebied in de omgeving behouden blijft.

3.2.6 Vissen

Op basis van verspreidingsdata is de aanwezigheid van de kleine modderkruiper (tabel 2-soort), bittervoorn en rivierdonderpad mogelijk (beide tabel 3-soorten) (Struijk et al., 2010; Struijk et al., 2012; Oranjewoud, 2007). De rivierdonderpad is gebonden aan een stenige waterbodem (Struijk et al., 2010). Deze is niet aanwezig in de watergangen en effecten op deze beschermde vissoort zijn daarom uitgesloten. Alle poldersloten in en rond het plangebied vormen geschikt habitat voor de kleine modderkruiper en de bittervoorn. De bittervoorn is sterk afhankelijk van zoetwatermosselen voor de voortplanting.

Effecten

De uitvoering van het voornemen kan leiden tot vernietiging van verblijfplaatsen van de bittervoorn en de kleine modderkruiper. Dit houdt een overtreding van artikel 11 van de Ffw in. Wanneer bij de werkzaamheden ook exemplaren van deze soorten fysiek aangetast worden, is er ook sprake van overtreding van artikel 9 van de Ffw. Nader onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk om hun het voorkomen te kunnen vast stellen of uit te kunnen sluiten.

3.2.7 Ongewervelden

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de platte schijfhoren. Ten oosten en noorden van Boskoop komt de groene glazenmaker voor (De Vries & Ketelaar, 2003). Het voorkomen van overige (strikt) beschermde ongewervelde wordt op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten.

De platte schijfhoren is een strikt beschermde slak die voorkomt in watergangen met een weelderige (onder)water vegetatie. Ten tijde van het veldbezoek was de (onder)watervegetatie grotendeels afgestorven. Op basis van de aanwezige restanten van vegetatie kon worden vastgesteld dat de watergangen Eerste Tocht (zie figuur 3.2), de Limiettocht en langs de Hoogeveenseweg (N455) potentieel geschikt habitat bieden voor de platte schijfhoren. Ook in de overige poldersloten kan het voorkomen van deze soort niet worden uitgesloten.

Figuur 3.2 Watergangen bij het sportpark (links) en langs de Hoogeveenseweg (N455) (rechts)

Het voorkomen van de groene glazenmaker is in de omgeving van Boskoop beperkt tot het noorden (tussen Boskoop en Alphen aan de Rijn) en het oosten (polders tussen Boskoop en Reeuwijk) (De Vries & Ketelaar, 2003). Medio 2003 wordt gesteld dat de regio rond Boskoop geschikt is voor de verdere uitbreiding van deze soort. Er zijn echter geen aanwijzingen dat deze uitbreiding reeds heeft plaatsgevonden (Oranjewoud, 2007), waardoor de bebouwde kern van Boskoop voorlopig als een barrière lijkt te fungeren.

Het voorkomen van de groene glazenmaker is voor de voortplanting aan de aanwezigheid van (omvangrijke velden van) krabbenscheer (waardplant). Ten tijde van het veldbezoek is deze plantensoort reeds afgestorven, en daarom kon deze soort ook niet gevonden worden. Krabbenscheer is een soort die moerasontwikkeling in schoon water indiceert (De Vries & Ketelaar, 2003). Binnen het door akkerlanden gedomineerde plangebied wordt deze successievorm niet verwacht. Het voorkomen van de groene glazenmaker wordt uitgesloten in en nabij het plangebied op basis van de afstand tot bekend leefgebied en de afwezigheid van optimale omstandigheden voor de waardplant krabbenscheer.

Effecten

De uitvoering van het voornemen kan leiden tot vernietiging van verblijfplaatsen van de platte schijfhoren. Dit houdt een overtreding van artikel 11 van de Ffw in. Wanneer bij de werkzaamheden ook exemplaren van deze soorten fysiek aangetast worden, is er ook sprake van overtreding van artikel 9 van de Ffw. Nader onderzoek naar de platte schijfhoren is noodzakelijk om hun het voorkomen te kunnen vast stellen of uit te kunnen sluiten.

4

CONCLUSIES

4.1 Conclusie beschermde gebieden

Gezien de lokale aard van de werkzaamheden, de onderlinge afstanden en de ongeschiktheid voor het plangebied voor kwalificerende vogelrichtlijnsoorten, zijn negatieve effecten Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Het voornemen vindt buiten de EHS en/of belangrijke weidevogelgebied plaats. Omdat er als gevolg van de bestemmingsplanwijziging en/of de verbreding van de wegberm geen directe aantasting van EHS en/of belangrijke weidevogelgebieden is, bestaat er geen compensatieplicht voor eventuele externe werking op deze gebieden door de nieuwe inrichting (Provincie Zuid-Holland, 2013).

Binnen de natuurwet- en regelgeving van beschermde natuurgebieden (Natuurbeschermingswet 1998, EHS en belangrijke weidevogelgebieden) zijn geen beperkingen die de bestemmingsplanwijzigingen en/of het verbreden van de wegberm belemmeren.

4.2 Conclusie Flora- en faunawet

5.1.1. Conclusies

In het plangebied en de omgeving is het voorkomen de volgende (strikt) beschermde soorten niet uitgesloten: kleine modderkruiper (tabel 2), vleermuizen, rugstreeppad, bittervoorn, platte schijfhoren (alle tabel 3) en vogels met vaste verblijfplaatsen (categorie 4). Bij de uitvoering en/of het gebruik van het voornemen zijn negatieve effecten op deze soorten niet uitgesloten. Het gaat hierbij om potentiële overtreding van artikel 9 en/of artikel 11 van de Ffw. Nader onderzoek naar deze soorten is noodzakelijk om vast te kunnen of de soorten daadwerkelijk aanwezig zijn, en of een ontheffing van de Ffw nodig is. Voor de vleermuizen kunnen preventieve maatregelen getroffen worden, waardoor nader onderzoek niet nodig is.

5.1.2. Nader onderzoek

Het uitgangspunt van de Ffw is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is (www.overheid.nl). Het uitsluiten van effecten is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. In dit geval zijn negatieve effecten op soorten mogelijk en is daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk voordat het plan wordt uitgevoerd. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt.

Nader onderzoek naar de beschermde soorten wordt uitgevoerd volgens de werkwijze van de soortenstandaard en/of protocollen voor deze soorten. Tabel 5.1 geeft een beknopt overzicht van de werkwijze bij deze onderzoeken.

Tabel 1.1 Uitvoering nader onderzoek (strikt) beschermde soorten

Soort(groep)	Onderzoeksmethode
Vissen	Eenmalige inventarisatie kan jaarrond uitgevoerd worden, onder gunstige omstandigheden (RVO, 2014d, 2014e)
Vleermuizen	<i>Indien preventieve maatregelen voor de vleermuizen niet mogelijk zijn:</i> meerdere veldbezoeken in de periode van april tot en met juli, en de maanden augustus en september (NGB, 2013)
Rugstreeppad	Drie luisterrondes in de avonden in de maanden april, mei en midden juli en zoeken naar eisnoeren (RVO, 2014a; Diepenbeek & Van Delft, 2006)
Platte schijfhoren	Eenmalige inventarisatie naar slakken op (onder)watervegetatie in de globale periode van juni tot de eerste nachtvorst (medio oktober) (Stichting ANEMOON, 2014)
Vogels (met vaste verblijfplaatsen)	Meerdere veldbezoeken in de broedperiode van de buizerd, boomvalk, havik, ransuil en sperwer, globaal van februari tot en met augustus (Van Dijk & Boele, 2011)

5.1.3 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Wanneer op basis van het nader onderzoek de aanwezigheid van de (strikt) beschermde soorten en in en/of nabij het plangebied blijkt, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk wanneer negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten.

Op basis van recent verleende ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkelingen, en de door het bevoegd gezag opgestelde soortenstandaard, is het redelijkerwijs aannemelijk dat voor dit voornemen een ontheffing kan worden ontvangen. Daarbij zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk, waarmee negatieve effecten op de (strikt) beschermde soorten worden voorkomen. Het toekomstig te realiseren parkbos Bentwoud in het plangebied en ten westen daarvan biedt ruim voldoende mogelijkheden voor de toepassing van deze maatregelen. De volgende maatregelen zijn hier voorbeelden van, en deze zijn afkomstig van recent verleende ontheffingen en de soortenstandaard van deze soorten (RVO, 2014a; RVO, 2014b; RVO, 2014c; RVO, 2014d; RVO, 2014e; RVO, 2014f; RVO, 2014g; RVO, 2014h; RVO, 2014i; RVO, 2014j; RVO, 2014k; RVO, 2014l; RVO, 2014m):

- ♦ Voorafgaand aan het dempen moet tijdig nieuw water in of aangrenzend aan leefgebied van bestaande populaties van de **rugstreeppad**, **vissen** en **platte schijfhoren** gemaakt worden. Dit nieuwe water moet functioneren als leefgebied voor een vergelijkbaar aantal exemplaren van de (strikt) beschermde soorten zoals die aanwezig waren voor het dempen.
 - Voor de **rugstreeppad** kan dit in de vorm van voortplantingspoelen, zoals een ondiepe betonnen bak gevuld met water. Ook oevers van nieuwe watergangen kunnen geschikt gemaakt worden als voortplantingshabitat.
 - Het functioneren van een nieuwe watergang als leefgebied voor de **vissen** en **platte schijfhoren** wordt bespoedigd door (een deel van) de aanwezige modderbodem en vegetatie van de te dempen watergang te verplaatsen naar de nieuw aangelegde watergang, en de oevers flauw te laten aflopen (talud van 1:3 tot 1:5).
 - Nabij het voortplantingshabitat van de **rugstreeppad** dient ook geschikt landhabitat te worden gerealiseerd voor deze soort. Dit kan door het aanbrengen van vergraafbare hopen zand en/of puin, en het plaatsen van boomstammen, stobben en struiken. De tuinen rond de woningen in het plangebied kunnen hier ook onderdeel van uitmaken.
- ♦ Bij aantasting van **vaste verblijfplaatsen van vogels** kunnen ter compensatie alternatieve nestplaatsen worden aangeboden, in de vorm van meerdere nestkasten, kunsthorsten en/of nestmanden. Bij soorten die hier geen gebruik van maken (zoals de buizerd) kan op basis van een omgevingscheck beoordeeld worden of voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn waarmee het behoud van de gunstige staat van instandhouding kan worden onderbouwd.

-
- ♦ Voor **vleermuizen** kan gebruik gemaakt worden voor vleermuisvriendelijke verlichting, of kan gemitigeerd worden door het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen nabij het plangebied.
 - ♦ De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periodes van de **alle relevante (strikt) beschermde soorten**, te weten de voortplantings- en winterperiodes.
 - ♦ Werkzaamheden in watergangen waarbij negatieve effecten optreden op de (licht beschermde) **kleine modderkruiper** (tabel 2-soort), kunnen worden uitgevoerd op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurde gedragscode. Een ontheffing is dan niet noodzakelijk voor die soort.
 - ♦ Bij de werkzaamheden geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor **alle planten en dieren**, of ze beschermd zijn of niet.

Samengevat kan op basis van soortenstandaards uitgebracht door het bevoegd gezag, recente jurisprudentie en door het goedgekeurde gedragscodes gesteld worden dat de uitvoering van de bestemmingsplanwijzigingen redelijkerwijs uitvoerbaar zijn, zelfs wanneer (strikt) beschermde soorten daadwerkelijk voorkomen in het plangebied. Voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden is wel nader onderzoek, en daarop volgend eventueel een ontheffingsaanvraag aan de Flora- en faunawet nodig.

5 LITERATUUR

Brekelmans F.L.A., Anema, L.S.A., Heunks, C., Van Eekelen, R., 2007

Beschermde soorten Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, Uitwerking gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Bureau Waardenburg bv., opdrachtgever: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, 4 juli 2007, rapport nr. 07-052

Bureau Waardenburg, 2012

Achtergrondrapport natuur MER Noordring Randstad 380 kV Verbinding, auteurs: H.A.M. Prinsen, R.R. Smits, F.L.A. Brekelmans, R.G. Verbeek, L.S.A. Anema, S. Dirksen. opdrachtgever: Tennet TSO bv, Arnhem, 22 maart 2012, rapport nr. 08-191

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009.

De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Diependeek, van, A. & J. van Delft, 2006.

Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Dietz, C., Von Helveren, O. 2011

Vleermuizen, alle Soorten Van Europa En Noordwest-Afrika, Tirion natuur

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Floron, 2011

Nieuwe atlas van de Nederlandse flora, Stichting Floron, Nijmegen, 1e druk, KNNV uitgeverij, Zeist.

Gouwe Koerier, 2014

'Ringslang rukt op', d.d. 28 augustus, uit weekkrant Gouwe Koerier. Artikel in te zien via de volgende link: <http://www.deweekkrant.nl/pages.php?page=3022823>. Laatst bekeken op 11 december 2014.

Herder, J.E.; Van Diepenbeek, A; Creemers, R.C.M., 2010

Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-27

Kadaster, 1969

Kadastrale kaart van onder andere Boskoop anno 1969, kaartnummer 31C, Link: <http://watwaswaar.nl/#Qi-Uy-7-1-1v-1-2gvundefiqWO-251undefimOm---k04>

Krijgsveld, K.L., Smits, R.R., Van der Winden, J., 2008

Verstoringsgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenbrug, rapport nr. 08-173

Mostert K. & J. Willemsen, 2008

Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Oranjewoud, 2007

Golfbaan Bentwoud, Bijlagenrapport. Projectnummer 1907-153429, definitief.

Provincie Zuid-Holland, 2013

Beleidsregels compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013, Provinciaal blad van Zuid-Holland, nr. 138, uitgegeven 16 juli 2013

RVO, 2014a

Soortenstandaard Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014b

Soortenstandaard bittervoorn, *Rhodeus amarus*, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014c

Soortenstandaard kleine modderkruiper, *Cobitis taenia*, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014d

Ontheffing voor de rugstreeppad aan de gemeente Amstelveen, afgegeven d.d. 11 juli 2014

RVO, 2014e

Ontheffing voor de rugstreeppad aan de gemeente Amstelveen FF/75C/2014/0065, 16 september 2014

RVO, 2014f

Soortenstandaard buizerd, *Buteo buteo*, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014g

Soortenstandaard ruige dwergvleermuis, '*Pipistrellus nathusii*', Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014h

Soortenstandaard watervleermuis, '*Myotis daubentonii*', Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014i

Soortenstandaard rosse vleermuis, *Nyctalus noctula*, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

RVO, 2014j

Ontheffing voor de rugstreeppad en ringslang aan Stichting Het Utrechts Landschap, FF/75C/2014/0231, d.d. 18 juli 2014

RVO, 2014k

Ontheffing voor de rugstreeppad en ringslang aan Gemeente Utrecht, FF/75C/2014/0145, d.d. 12 augustus 2014

RVO, 2014l

Ontheffing voor de buizerd en havik aan Waterschap Vallei en Veluwe, FF/75C/2014/0135, d.d. 15 juli 2014

RVO, 2014m

Ontheffing voor de boomvalk aan Staatsbosbeheer, FF/75C/2014/0313, d.d. 9 januari 2014

RVO, 2014n

Ontheffing voor de ransuil aan provincie Zeeland, FF/75C/2014/0175, d.d. 14 augustus 2014

Stichting ANEMOON, 2014

Werkwijze voor soortgericht onderzoek naar de platte schijfhoren, <http://www.anemoon.org/>

Struijk, R.P.J.H.; De Bruin, A.; Kranenbarg, A.J.; 2012.

NEM meetnet beek- en poldervissen 2011 NEM Meetnet beek- en poldervissen 2011. Stichting RAVON, Nijmegen

Struijk, R.P.J.H.; Kranenbarg, A.J.; De Bruin, A.; 2010.

Verspreidingsonderzoek vissen 2009. Stichting RAVON, Nijmegen

Thissen, J.B.M., Achterberg, C. & Bekker, D.L., 2009

Verspreidingsonderzoek Nederlandse zoogdieren, VONZ 2009. Rapport van de Zoogdierverseniging.

Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010

Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

De Vries, H.H., Ketelaar, R., 2003

De groene glazenmaker in Zuid-Holland. Rapport VS2003.18, De Vlinderstichting, Wageningen

Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH. & Westra, T., 2003

Nederlandse oecologische FLORA. Wilde planten en hun relaties 1 tot en met 5. KNNV Uitgeverij/IVN.